

Passover Haggadah Digest

Selected from *The Passover Haggadah*
Edited and Translated by Dr. Philip Birnbaum
Large Type Edition

Published by JBI International
110 East 30th Street
New York, NY 10016

(212) 889-2525 (800) 433-1531
email: library@jbilibrary.org
www.jbilibrary.org

A cup of wine is placed before each person at the table.
Everyone is to drink four cups of wine during the Seder.

סדר ליל פסח

קדש	ורחץ,
כרפס	יחץ.
מגיד	רחצה,
מוציא	מצה.
מרור	כורך,
שלחן	עורך.
צפון	ברך.
הלל	נרצה.

קדש

On Sabbath Eve:

(וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר

יוֹם הַשְּׁשִׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת
יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּו שַׁבַּת מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר
בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.)

The Festival Kiddush begins here:

סְבִרֵי מָרְנָן וְרַבּוֹתֵי.

בָּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

A cup of wine is placed before each person at the table. Everyone is to drink four cups of wine during the seder.

THE PASSOVER SEDER

1. Recite the Kiddush.
 2. Wash the hands.
 3. Eat the greens dipped in salt water.*
 4. Break the middle matzah and keep half for the afikoman.
 5. Recite the Haggadah.
 6. Wash the hands for the meal.*
 - 7—8. Say *Hamotzi* and a special blessing over the matzah.
 9. Eat the bitter herb dipped in *haroseth*.*
 10. Eat the maror and matzah sandwich.*
 11. Serve the Pesah meal.
 12. Distribute parts of the afikoman to all present.
 13. Say grace after the meal.
 14. Chant the Hallel.
 15. Recite the closing prayer.
- *After the prescribed benediction.*

KIDDUSH

On Sabbath Eve:

(There was evening and there was morning—

The sixth day. Thus the heavens and the earth were finished, and all their host. By the seventh day God had completed his work which he had made, and he rested on the seventh day from all his work in which he had been engaged. Then God blessed the seventh day and hallowed it, because on it he rested from all his work which he had created.)

The Festival Kiddush begins here:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the fruit of the vine.

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם,
וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן, וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן-לָנוּ, יי
אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה (שִׁבְתוֹת לְמִנוּחָה וּ) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים
וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם (הַשִּׁבְת הַזֶּה, וְאֶת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת
הַזֶּה, זִמַּן חֲרוּתָנוּ, (בְּאַהֲבָה) מִקָּרָא קֹדֶשׁ, זִכָּר לִיצִיאַת
מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ, וְאוֹתָנוּ קִבֵּלְתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (וְשִׁבְת)
וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַנְּחִלְתָּנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה, יי מִקֹּדֶשׁ (הַשִּׁבְת וּ) יִשְׂרָאֵל וְהַזִּמְנִים.

On Saturday night add:

(בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ.)
בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבָדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֵל,
בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׂבִיעִי לְשִׁשְׁתַּיִם
יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין קֹדֶשׁ שִׁבְת לְקֹדֶשׁ יוֹם טוֹב הַבְּדִלְתָּ, וְאֶת
יוֹם הַשְּׂבִיעִי מִשִּׁשְׁתַּיִם יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה קִבֵּלְתָּ; הַבְּדִלְתָּ וְקִבֵּלְתָּ
אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקֹדֶשְׁתְּךָ. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, הַמְבָדִיל בֵּין
קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ.)

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲחִינּוּ וְקִיָּמָנוּ
וְהַגִּיעָנוּ לְזִמַּן הַזֶּה.

וְרַחֵץ

Wash the hands

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast chosen and exalted us above all nations, and hast sanctified us with thy commandments. Thou, Lord our God, hast graciously given us (Sabbaths for rest,) holidays for gladness and festive seasons for joy, (this Sabbath day and) this Feast of Unleavened Bread, our Festival of Freedom, a holy convocation in remembrance of the exodus from Egypt. Thou didst choose and sanctify us above all peoples; in thy gracious love, thou didst grant us thy holy (Sabbath and) festivals for gladness and joy. Blessed art thou, O Lord, who hallowest (the Sabbath,) Israel and the festivals.

On Saturday night add:

(Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the light of the fire.

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast made a distinction between the sacred and the profane, between light and darkness, between Israel and the nations, between the seventh day and the six working days. Thou hast made a distinction between the holiness of the Sabbath and the holiness of the festival, and hast hallowed the seventh day above the six working days; thou hast distinguished and sanctified thy people Israel with thy holiness. Blessed art thou, O Lord, who makest a distinction between the greater holiness and the lesser holiness.)

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast granted us life and sustenance and permitted us to reach his season.

WASH THE HANDS

כַּרְפָּס

Over the parsley:

בָּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

יֶחֱץ

Break the middle matzah and keep half for the Afikoman.

מְגִיד

Raising the matzoth, the leader recites:

הָא לַחֲמָא עֲנִיָּא דִּי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם.
כָּל דְכָפִיז יִיתִי וְיִיכַל, כָּל דְצָרִיף יִיתִי וְיִפְסַח.
הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
הַשְׁתָּא עַבְדֵּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.

The wine cups are filled a second time;

a young child asks the Four Questions:

מָה נִשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלַּיְלוֹת.
שְׁבֹכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֲמֵץ וּמִצָּה, הַלַּיְלָה הַזֶּה כָּלוּ
מִצָּה.
שְׁבֹכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יֶרֶקוֹת, הַלַּיְלָה הַזֶּה מְרוֹר.
שְׁבֹכָל הַלַּיְלוֹת אֵין אָנוּ מְטַבֵּילִין אֶפְילוּ פְּעַם אַחַת, הַלַּיְלָה
הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים.
שְׁבֹכָל הַלַּיְלוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסֻבֵּין, הַלַּיְלָה
הַזֶּה כָּלָנוּ מְסֻבֵּין.

The following reply is recited in unison:

עַבְדִּים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם, וַיּוֹצֵיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֵרוּעַ נְטוּיָה. וְאֵלוּ לֹא הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

EAT THE GREENS DIPPED IN SALT WATER

Over the parsley:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the fruit of the earth.

BREAK THE MIDDLE MATZAH AND KEEP HALF FOR THE AFIKOMAN

RECITE THE HAGGADAH

Raising the matzoth, the leader recites:

Behold, this is the bread of affliction

Our fathers ate in the land of Egypt.

Let all who are hungry come in to eat,

Let all in want come to observe Pesah.

This year here, next year in Israel;

This year as subjects, next year as free men.

The wine cups are filled a second time;

a young child asks the Four Questions:

Why is this night different from all nights?

1. On all nights we eat hametz and matzah,
Why only matzah this night?
2. On all nights we eat any kind of greens,
Why the bitter greens this night?
3. On all nights we do not dip even once,
Why dip the greens twice this night?
4. On all nights we eat sitting or leaning,
Why do we all lean this night?

The following reply is recited in unison:

We were once the slaves of Pharaoh in Egypt, but the Lord our God brought us out from there with a mighty hand and an outstretched arm. Had not God brought our fathers out of Egypt, our children and grandchildren would still be

אֶת אַבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ, וּבְנֵי בְנֵינוּ,
מִשְׁעַבְדִּים הָיִינוּ לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם. וְאַפִּילוּ כָלָנוּ חֲכָמִים,
כָּלָנוּ נְבוֹנִים, כָּלָנוּ זְקֵנִים, כָּלָנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצְוָה
עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.

מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבְנֵי בְרַק, וְהָיוּ
מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כָּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה, עַד שֶׁבָּאוּ
תְלַמִּידֵיהֶם וְאָמְרוּ לָהֶם: רַבּוֹתֵינוּ, הִגִּיעַ זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע
שֶׁל שַׁחֲרִית.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הָרִי אָנִי כַּכֵּן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְלֹא
זָכִיתִי שֶׁתֵּאמַר יִצִּיאַת מִצְרַיִם בַּלַּיְלוֹת עַד שֶׁדַּרְשָׁה בֶּן זֹמָא,
שֶׁנֶּאמַר: לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ. יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים; כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ הַלַּיְלוֹת. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים: יְמֵי חַיֶּיךָ הָעוֹלָם הַזֶּה: כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהַבִּיא לְיַמּוֹת
הַמְּשִׁיחַ.

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא. בְּרוּךְ שֶׁנִּתֵּן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל,
בְּרוּךְ הוּא.

כְּנֶגֶד אַרְבָּעָה בָּנִים דִּבְרָה תּוֹרָה: אֶחָד חָכָם, וְאֶחָד רָשָׁע,
וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוּ יוֹדְעֵי לְשֵׁאוֹל.

חָכָם מָה הוּא אוֹמֵר: מָה הָעֵדוּת וְהַחֲקִים וְהַמְּשֻׁפָּטִים אֲשֶׁר
צָוָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם. וְאֵף אַתָּה אָמַר-לוֹ כִּהְלָכוֹת הַפֶּסַח,
אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוּמָן.

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר: מָה הָעֵבֻדָּה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם וְלֹא לוֹ.

enslaved to a Pharaoh in Egypt. Even if we all were wise and intelligent, learned and versed in the Torah, it would nevertheless be our duty to tell about the exodus from Egypt. The more anyone discusses the exodus from Egypt, the more praise he deserves.

It once happened that Rabbis Eliezer, Joshua, Elazar ben Azaryah, Akiba and Tarfon were celebrating the Seder together in Bné Brak. They spent the whole night discussing the exodus from Egypt. Finally, their students came and said to them: "Rabbis, it is time for the morning service."

Rabbi Elazar ben Azaryah said: I am nearly seventy years old and I never had the good fortune to know why the exodus from Egypt should also be mentioned in the evening service, until Ben Zoma explained it at last by quoting: "That you may remember the day you left Egypt *all* the days of your life." The Torah adds the word *all* to the phrase *the days of your life* to emphasize that the nights are meant as well. The sages declare that "*all* the days of your life" includes the world of today and the messianic times.

Blessed be God who has given the Torah to his people Israel; blessed be he.

The Torah speaks of four sons: a wise one, an evil one, a simple one, and one who is not able to ask a question. The wise son asks: "What is the meaning of all the statutes and laws that the Lord our God has commanded us?" Explain to him the laws concerning the Passover, to the very last detail that "no dessert may be had after the Passover feast."

The evil son asks: "What does this service mean to you?"

וּלְפִי שְׁהוּצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִן הַכָּלָל כָּפַר בְּעֶקֶר. וְאַף אַתָּה
הִקְהֵה אֶת שְׁנֵי, וְאָמַר-לוֹ: בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרָיִם. לִי וְלֹא לוֹ, אֱלוֹ הָיָה שֵׁם לֹא הָיָה נִגָּאֵל.

תָּם מַה הוּא אוֹמֵר: מַה זֹאת. וְאָמַרְתָּ אֵלָיו: בְּחֻזֵּק יָד
הוּצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרָיִם, מִבֵּית עֲבָדִים.

וְשֵׁאִינוּ יוֹדְעֵי לְשֵׁאוֹל-אֶת פֶּתַח לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם.
יְכַל מִרְאֵשׁ חֹדֶשׁ, תִּלְמוּד לוֹמַר: בְּעִבּוֹר זֶה. בְּעִבּוֹר זֶה לֹא
אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁעָה שֵׁישׁ מִצָּה וּמְרוֹר מְנַחִים לְפָנָיִךְ.

מִתְחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְעִכְשָׁו קִרְבָּנוּ
הַמְּקוֹם לְעֲבוּדָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם, כֹּה
אָמַר יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעֵבֶר הַנְּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם,
תָּרַח אָבִי אֲבָרְהָם וְאָבִי נַחֹר; וַיַּעֲבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאֶקַּח
אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרְהָם מֵעֵבֶר הַנְּהָר, וְאוֹלַף אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ
כְּנַעַן; וְאַרְבֶּה אֶת זֶרְעוֹ, וְאֶתָּן לְעֵשׂוֹ אֶת הַר שֵׁעִיר לְרִשְׁתּוֹ
אוֹתוֹ, וַיַּעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם.

בָּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בָּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ
הוּא חָשַׁב אֶת הַקֶּץ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ
בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תִּדְעַ כִּי
גֵר יִהְיֶה זֶרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם, אַרְבַּע
מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבָדוּ דָן אֲנִי; וְאַחֲרַי כֵּן
יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גָּדוֹל.

By the expression “to you” he implies that this service means nothing to *him*. Since he excludes himself from the community and denies God, tell him bluntly: “This is on account of what the Lord did for me when I came out of Egypt. *For me*, not for *him*; had he been there, he would not have been liberated.

The simple son merely asks: “What does this mean?” Tell him: “By force the Lord brought us out of Egypt, from the house of slavery.”

As for the son who is not able to ask a question, you must open up the subject to him, as it is written: “You shall tell your son on that day: This is on account of what the Lord did for me when I came out of Egypt.

One might suppose that the Haggadah should be recited as early as the first day of the month of Nisan, but the Torah plainly says: “You shall tell your son *on that day*” (meaning, the first day of Passover). Again, one might suppose that the phrase *on that day* means that the exodus story should be recited in the daytime, but the Torah says: “*This* is on account of what the Lord did for me,” clearly pointing to the time when this matzah and this maror are set before you — on Passover night.

At first our forefathers worshiped idols, but now God has brought us near to his service, as it is written: “Joshua said to all the people in the name of the Lord God of Israel: In days of old your fathers lived beyond the Euphrates River, Terah the father of Abraham and Nahor, worshipping other gods. Then I took your father Abraham from the other side of the river and led him through all the land of Canaan, multiplying his family and giving him Isaac. To Isaac I gave Jacob and Esau; to Esau I gave the hill country of Seir to possess, but Jacob and his children went down to Egypt.”

Blessed be God who keeps his promise to Israel; blessed be he. The Holy One, blessed be he, designated the time for our final deliverance in order to fulfill what he had pledged to our father Abraham in a solemn covenant, as it is written: “He said to Abram, Be sure that your descendants will sojourn in a land that is not their own, where they will be oppressed and treated harshly for four hundred years; but I will punish the nation that held them in slavery, and afterwards they shall come forth with great wealth.”

The wine cup is raised:

וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ.
שֶׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ,
אֶלֹא שֶׁבְכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ,
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילָנוּ מִיָּדָם.

Three drops of wine are spilt

דָּם, וְאֵשׁ, וְתַמְרוֹת עֶשְׂרֵן.
דָּבָר אַחֵר: בְּיַד חֲזָקָה שְׁתֵּים, וּבְזֶרַע נְטוּיָה שְׁתֵּים, וּבְמִרְא
גָּדֹל שְׁתֵּים, וּבְאַתּוֹת שְׁתֵּים, וּבְמַפְתִּים שְׁתֵּים. אֱלוֹ עֶשְׂרֵן
מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמִצְרַיִם,
וְאֱלוֹ הֵן:

At the mention of each plague a drop of wine is spilt

שְׁחִין,	דָּם,
בָּרָד,	צִפְרִדֵּי,
אֲרָבָה,	כֹּנִים,
חֲשֵׁךְ,	עָרוֹב,
מַכַּת בְּכֹרוֹת.	דָּבָר,

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

Three drops of wine are spilt

דִּצ"ן, עֵד"ש, בְּאַח"ב.

The wine cup is raised:

This promise has sustained our fathers and us. For not only one enemy has risen against us; in every generation men rise against us to destroy us, but the Holy One saves us from their hand.

Three drops of wine are spilt

Blood, fire, and columns of smoke.”

Another interpretation of the preceding verse is suggested by the rabbis. Each two-word phrase signifies two plagues, thus: *strong hand*, two; *outstretched arm*, two; *great awe*, two; *signal acts*, two; *wonders* (in plural) two.

These make up the ten plagues which God brought upon the Egyptians in Egypt, namely:

At the mention of each plague a drop of wine is spilt

1. Blood	6. Boils
2. Frogs	7. Hail
3. Vermin	8. Locusts
4. Flies	9. Darkness
5. Cattle Disease	10. Death of the Firstborn

Rabbi Judah, using the Hebrew initials of the ten plagues, composed three words as an aid to memory:

Three drops of wine are spilt

D'TSAK, ADASH, B'AHAB.

כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עָלֵינוּ.

אֱלֹהֵינוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הִרְג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ הִרְג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם, וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחַרְבָּה, וְלֹא שָׁקַע צַרְיָנוּ בְּתוֹכוֹ, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ שָׁקַע צַרְיָנוּ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סִפֵּק צַרְכָּנוּ בַּמְדָּבָר אַרְבָּעִים

שָׁנָה, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ סִפֵּק צַרְכָּנוּ בַּמְדָּבָר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת

הַמֶּן, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשִּׁבְת, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשִּׁבְת, וְלֹא קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ קָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דֵּינֵנוּ.

אֱלֹהֵינוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא בָנָה לָנוּ אֶת בַּיִת הַבְּחִירָה,

דֵּינֵנוּ.

עַל אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה, טוֹבָה כְּפוּלָה וּמְכַפֶּלֶת לְמָקוֹם עָלֵינוּ:

שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וְעָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְעָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם,

וְהִרְג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְנָתַן לָנוּ אֶת מָמוֹנָם, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם,

DAYYENU

God has bestowed many favors on us.

Had he brought us out of Egypt,

And not punished the Egyptians,

Dayyenu.

Had he punished the Egyptians,

And not castigated their gods,

Dayyenu.

Had he castigated their gods,

And not put to death their firstborn,

Dayyenu.

Had he put to death their firstborn,

And not given us of their wealth,

Dayyenu.

Had he given us of their wealth,

And not split the Red Sea for us,

Dayyenu.

Had he split the Red Sea for us,

And not led us through it dryshod,

Dayyenu.

Had he led us through it dryshod,

And not engulfed our foes in it,

Dayyenu.

Had he engulfed our foes in it,

And not sustained us in wasteland,

Dayyenu.

Had he sustained us in wasteland,

And not fed us with the manna,

Dayyenu.

Had he fed us with the manna,

And not given us the Sabbath,

Dayyenu.

Had he given us the Sabbath

And not brought us to Mount Sinai,

Dayyenu.

Had he brought us to Mount Sinai,

And not given us the Torah,

Dayyenu.

Had he given us the Torah,

And not brought us to Israel,

Dayyenu.

Had he brought us to Israel,

And not built the Temple for us,

Dayyenu.

How much more so, then, should we be grateful to God for the manifold favors that he conferred upon us: He brought us out of Egypt, and punished the Egyptians; he smote their gods, and slew their firstborn; he gave us their wealth, and split the

וְהַעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה, וְשָׁקַע צַרֵּינוּ בְּתוֹכוֹ, וְסִפֵּק צָרָכָנוּ
בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמָּן, וְנָתַן לָנוּ אֶת
הַשֶּׁבֶת, וְקָרְבָנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה,
וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר
עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֱלוֹ
בַּפֶּסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְאֵלוּ הֵן:
פֶּסַח, מַצָּה, וּמְרוֹר.

פֶּסַח, שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם, עַל
שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי
אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאִמְרַתֶּם זִבַּח פֶּסַח הוּא לִי,
אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנֹגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם,
וְאֵת בְּתֵינוּ הִצִּיל: וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

The leader points to the matzah:

מַצָּה זֹה, שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק
בְּצַקָּם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּגְאָלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפּוּ אֶת
הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם, עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ; כִּי
גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם, וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֲמַה, וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ
לָהֶם.

The leader points to the maror:

מְרוֹר זֶה, שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה. עַל שׁוּם שֶׁמְרוֹרוֹ
הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרוּ אֶת
חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים, וּבְכָל עַבְדָּה בַּשָּׂדֶה;
אֵת כָּל עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפִרְיָהּ.

Red Sea for us; he led us through it dryshod, and engulfed our foes in it; he sustained us in the desert for forty years, and fed us with the manna; he gave us the Sabbath, and brought us to Mount Sinai; he gave us the Torah, and brought us to Israel; he built the Temple for us, to atone for all our sins.

Rabbi Gamaliel said: Whoever has not explained these three things on Passover has not fulfilled his duty, namely:

Pesah, the Passover Offering;
Matzah, the Unleavened Bread;
Maror, the Bitter Herb.

Why did our fathers eat the Passover lamb at the time of the Temple? Because God passed over the houses of our fathers in Egypt, as it is written: "You shall say: It is the Passover offering in honor of the Lord, who passed over the houses of the children of Israel in Egypt when he smote the Egyptians and spared our houses. The people bowed and worshiped."

The leader points to the matzah:

Why do we eat this matzah? Because the supreme King of kings, the Holy One, blessed be he, revealed himself to our fathers and redeemed them even before their dough had time to ferment, as it is written: "They baked matzoth of the unleavened dough which they had brought out of Egypt; they were thrust out of Egypt and could not wait, nor had they prepared any food for their journey."

The leader points to the maror:

Why do we eat this bitter herb? Because the Egyptians embittered the lives of our fathers in Egypt, as it is written: "They made life bitter for them with hard labor, with mortar and bricks, and with all kinds of work in the fields; whatever work they imposed on them was rigorous and harsh."

בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ הוּא יִצְא
מִמִּצְרַיִם, שְׁנֵאמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בַּעֲבוּר
זֶה עָשָׂה יְיָ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל
הִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אַף אוֹתָנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם, שְׁנֵאמַר:
וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הִבִּיא אֹתָנוּ, לְתַת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתֵּינוּ.

The wine cup is raised:

לְפִיכָךְ אֲנַחֲנוּ חַיֵּיבִים לְהוֹדוֹת, לְהִלָּל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם,
לְהַדַּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֶּה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבְוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת
כָּל הַנְּסִיִּם הָאֵלֶּיךָ. הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, מִיַּגוֹן לְשִׂמְחָה,
מֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגֵאֲלָה.
וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁירָה חֲדָשָׁה; הִלְלוּיָהּ.

The wine cup is put down.

The wine cup is raised:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת
אַבְוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ לְלִילָה הַזֶּה, לְאַכֵּל-בּוֹ מִצֶּה
וּמְרוֹר. כֵּן, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים
וְלִרְגָלִים אַחֲרִים, הַבָּאִים לְקִרְאתָנוּ לְשִׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיָן
עִירָךְ, וְשָׁשִׁים בַּעֲבוֹדָתְךָ. וְנֹאכֵל שָׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן
הַפְּסָחִים, אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדֶה לְךָ
שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשָׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, גָּאֵל
יִשְׂרָאֵל.

Over the second cup of wine:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

In every generation it is man's duty to regard himself as though he personally had come out of Egypt, as it is written: "You shall tell your son on that day: This is on account of what the Lord did for *me* when I came out of Egypt." It was not only our fathers whom God set free from slavery; along with them he freed us too, as it is written: "He brought us out from there that he might bring us home, to give us the land which he had pledged to our fathers."

The wine cup is raised:

Therefore it is our duty to thank and praise, laud and glorify, extol and adore him who performed all these miracles for our fathers and for us. He brought us out of slavery into freedom, out of grief into joy, out of mourning into festivity, out of darkness into great light, out of subjection into redemption. Let us recite a new song before him! Halleluyah, praise the Lord!

The wine cup is put down.

The wine cup is raised:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast redeemed us and our fathers from Egypt and permitted us to reach this night when we eat matzah and maror. Lord our God and God of our fathers, mayest thou enable us to reach also the forthcoming feasts and festivals peacefully, rejoicing in the restoration of Zion thy city, and joyful at thy service. There we shall eat of the offerings and paschal lambs which will be acceptably presented upon thy altar; we shall sing a new hymn of praise to thee for our freedom and for the redemption of our soul. Blessed art thou, O Lord, who hast redeemed Israel.

Over the second cup of wine:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the fruit of the vine.

רְחֻצָּה

Upon washing the hands for the meal:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם.

מוֹצֵיא, מַצָּה

Two blessings over the matzah:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן
הָאָרֶץ.

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה.

מָרוֹר

Over the maror:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר.

כוּרֶךְ

Upon inserting the maror between two pieces of matzah:

זָכוֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הֵלֵל בְּזִמְן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה
קָיָם: הָיָה כּוּרֶךְ מַצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר:
עַל מִצּוֹת וּמָרוֹרִים יֹאכְלֵהוּ.

שֶׁלַחַן עוֹרֶךְ

The Pesah Meal

WASH THE HANDS FOR THE MEAL

Upon washing the hands for the meal:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us concerning the washing of the hands.

HAMOTZI AND A SPECIAL BLESSING OVER THE MATZAH

Two blessings over the matzah:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who bringest forth bread from the earth.

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us concerning the eating of matzah.

THE BITTER HERBS DIPPED IN HAROSETH

Over the maror:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who hast sanctified us with thy commandments, and commanded us concerning the eating of bitter herb.

THE MAROR AND MATZAH SANDWICH

Upon inserting the maror between two pieces of matzah:

In memory of the Temple, we do as Hillel did in Temple times: he combined matzah and maror and ate them together, to fulfill what is written in the Torah: "They shall eat it with unleavened and bitter herbs."

THE PESAH MEAL

After the meal, the Afikoman is distributed to all

בָּרַךְ

תהלים קכו

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוֹב יְיָ אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים. אֲזַיֶּמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ, וְלִשְׁוֹנְנוּ רָנָה; אֲזַי אֶמְרוּ בְּגוֹיִם, הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים. שׁוֹבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתָנוּ, כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב. הִזְרַעִים בְּדַמְעָה, בְּרָנָה יִקְצְרוּ. הֶלֶךְ יֵלֶךְ וּבָכָה נִשְׂא מִשָּׁךְ הַזָּרַע; בֹּא יְבֹא בְּרָנָה נִשְׂא אֶלְמֹתָיו.

בְּרַפְת הַמְּזוֹן

When three men or more have eaten together, the following is used as an introduction to the grace. The word in parentheses is included when a *minyan* is present.

Leader:

רְבוֹתִי, נְבָרַךְ.

Company, then Leader:

יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

Leader:

בְּרֵשׁוֹת מָרְנָן וְרְבוֹתִי נְבָרַךְ (אֶלְהֵינוּ) שְׂאֵכְלָנוּ מִשְּׁלוֹ.

Company, then Leader:

בְּרוּךְ (אֶלְהֵינוּ) שְׂאֵכְלָנוּ מִשְּׁלוֹ וּבְטוֹבוֹ חֵיֵינוּ.

All:

בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ.

After the meal, the Afikoman is distributed to all

GRACE AFTER THE MEAL

Psalm 126

A Pilgrim Song. When the Lord brought the exiles back to Zion, we were like those who dream. Our mouth was filled with laughter, and our tongue with ringing song; then it was said among the nations: "The Lord has done great things for them." The Lord had done great things for us, and we rejoiced. Restore our fortunes, O Lord, like streams in the Negev. Those who are sowing in tears shall reap in joy. Sadly the farmer bears the bag of seed to the field; he shall come home with joy, bearing his sheaves.

GRACE

When three men or more have eaten together, the following is used as an introduction to the grace. The word in parentheses is included when a minyan is present.

Leader:

Gentlemen, let us say grace.

Company, then Leader:

Blessed be the name of the Lord henceforth and forever.

Leader:

With your consent, let us now bless (our) God whose food we have eaten.

Company, then Leader:

Blessed be (our) God whose food we have eaten and through whose goodness we live.

All:

Blessed be he and blessed be his name.

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם, הַזֵּן אֶת הָעוֹלָם כָּלוּ
בְּטוֹבוֹ, בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים. הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בֶּשֶׂר, כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ, וְאֵל יַחְסֹר
לָנוּ מִזֶּזֶן לְעוֹלָם וְעַד בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּי הוּא אֵל זֶן
וּמַפְרִינֵס לְכָל, וּמַטִּיב לְכָל, וּמְכִיֵּן מִזֶּזֶן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר
בָּרָא. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, הַזֵּן אֶת הַכֹּל.

נוֹדֶה לָךְ, יי אֱלֹהֵינוּ, עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה
טוֹבָה וּרְחֻבָּה; וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,
וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים; וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׁרָנוּ; וְעַל
תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ; וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ; וְעַל חַיִּים, חֵן
וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ; וְעַל אֲכִילַת מִזֶּזֶן שֶׁאַתָּה זֶן וּמַפְרִינֵס אוֹתָנוּ
תָּמִיד, בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה.

וְעַל הַכֹּל, יי אֱלֹהֵינוּ, אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ, וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ;
יִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וְעַד, כִּפְתוּב: וְאָכַלְתָּ
וּשְׂבַעְתָּ, וּבִרְכַתְּ אֶת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן
לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמִּזֶּזֶן.

רַחֵם, יי אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם
עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁכָּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ,
וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו. אֱלֹהֵינוּ
אֲבֵינוּ, רַעְנוּ זִוְגָנוּ, פְּרִנְסָנוּ וְכָל־כְּלָנוּ וְהַרְוִיחְנוּ; וְהַרְוַח לָנוּ, יי
אֱלֹהֵינוּ, מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא, אֵל תְּצַרִיכָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ,
לֹא לִיְדֵי מַתָּנַת בֶּשֶׂר וְדָם וְלֹא לִיְדֵי הַלְוָאתָם, כִּי אִם לִיְדֵךְ
הַמְּלָאָה הַפְּתוּחָה, הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחֻבָּה, שֶׁלֹּא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם
לְעוֹלָם וְעַד.

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who sustainest the whole world with goodness, kindness and mercy. Thou givest food to all creatures, for thy mercy endures forever. Through thy abundant goodness we have never yet been in want; may we never be in want of sustenance for thy great name's sake. Thou, O God, sustainest all, doest good to all, and providest food for all the creatures thou hast created. Blessed art thou, O Lord, who dost sustain all.

We thank thee, Lord our God, for having given a lovely and spacious land to our fathers as a heritage; for having taken us out, Lord our God, from the land of Egypt and freed us from the house of slavery; for thy covenant which thou hast sealed in our flesh; for thy Torah which thou has taught us; for thy laws which thou hast made known to us; for the life, grace and kindness thou hast bestowed on us; and for the sustenance thou grantest us continuously.

For everything, Lord our God, we thank thee and bless thee — be thy name forever blessed by all — as it is written: “When you have eaten and are satisfied, you shall bless the Lord your God for the good land he has given you.” Blessed art thou, O Lord, for the land and the sustenance.

Have mercy, Lord our God, on Israel thy people, on Jerusalem thy city, on Zion the abode of thy majesty, on the royal house of David thy chosen one, and on the great and holy Temple that bears thy name. Our God, our Father, tend and nourish us; sustain and maintain us; grant us deliverance. Speedily, Lord our God, grant us relief from all our troubles. Lord our God, O make us not dependent on the gifts and loans of men but rather on thy full, open and generous hand, that we may never be put to shame and disgrace.

On Sabbath add:

(רצה והחליצנו, יי אלהינו, במצותיך ובמצות יום השביעי, השבת הגדול והקדוש הזה; כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך, לשבת-בו ולנוח בו באהבה כמצות רצונך. ובמצונך הנח לנו, יי אלהינו, שלא תהא צרה, ויגון ואנחה, ביום מנוחתנו. והראנו, יי אלהינו, בנחמת ציון עירך, ובבנין ירושלים עיר קדשך, כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.)

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא, ויגיע ויראה, וירצה וישמע, ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משית בן דוד עבדך, וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך, לפליטה ולטובה, לחן ולחסד ולרחמים, לחיים ולשלום, ביום חג המצות הזה. זכרנו, יי אלהינו בו לטובה, ופקדנו בו לברכה, והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו, ורחם עלינו והושיענו כי אליך עינינו, כי אל מלך חנון ורחום אתה. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. פרוף אתה, יי בונה ברחמי ירושלים, אמן.

פרוץ אתה, יי אלהינו, מלך העולם, האל, אבינו, מלכנו, אדירנו, בוראנו, גואלנו, יוצרנו, קדושנו, קדוש יעקב, רוענו, רועה ישראל, המלך הטוב והמטיב לכל, שבכל יום ויום הוא המטיב, הוא המטיב, הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו, הוא גמלנו, הוא יגמלנו לעד, לחן ולחסד ולרחמים ולרוח, הצלה והצלחה, ברכה וישועה, נחמה פרנסה וכלפלה, ורחמים וחסים ושלום וכל טוב, ומכל טוב לעולם אל יחסרנו.

On Sabbath add:

(O strengthen us, Lord our God, with thy commandments — with the commandment concerning the seventh day, this great and holy Sabbath. This day is indeed great and holy to thee; on it we are to abstain from work and rest on it with delight according to thy will. In thy grace, Lord our God, grant us rest; may there be no sorrow and grief on our day of rest. Let us, Lord our God, live to see Zion thy city comforted, Jerusalem thy holy city rebuilt, for thou art Lord of all salvation and consolation.)

Our God and God of our fathers, may the remembrance of us, of our fathers, of Messiah the son of David thy servant, of Jerusalem thy holy city, and of all thy people the house of Israel, ascend and come and be accepted before thee for deliverance and happiness, for grace, kindness and mercy, for life and peace, on this day of the Feast of Unleavened Bread.

Remember us this day, Lord our God, for happiness; be mindful of us for blessing; save us to enjoy life. with a promise of salvation and mercy spare us and be gracious to us; have pity on us and save us, for we look to thee, for thou art a gracious and merciful God and King.

Rebuild Jerusalem the holy city speedily in our days. Blessed art thou, O Lord, merciful Restorer of Jerusalem. Amen.

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe. O God, thou art our Father, our King, our Creator, our Redeemer, the Holy One of Jacob, the Shepherd of Israel, the good King who doest good to all. Thou bestowest favors on us continuously; thou dost ever confer on us kindness and mercy, relief and deliverance, prosperity and blessing, life and peace and all goodness. Mayest thou never deprive us of any good thing.

הַרְחֵמֵן, הוּא יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִתְבָּרַךְ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר הַדּוֹרִים, וַיִּתְפָּאֵר בְּנוֹ לְעֵד וּלְנֶצַח
 נְצָחִים, וַיִּתְהַדָּר בְּנוֹ לְעֵד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ בְּכָבוֹד.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁבּוֹר עָלֵנוּ מֵעַל צוֹאֲרָנוּ, וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ
 קוֹמָמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה, וְעַל שְׁלֹחַן זֶה
 שְׂאֵכְלֵנוּ עָלֵינוּ.
 הַרְחֵמֵן, הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, זְכוֹר לְטוֹב,
 וַיִּבְשֹׁר-לָנוּ בְּשׁוֹרוֹת טוֹבוֹת, יְשׁוּעוֹת וְנִחְמוֹת.

Variations suitable to different occasions:

הַרְחֵמֵן, הוּא יִבְרַךְ אוֹתִי (וְאֶת אִשְׁתִּי וְאֶת זְרַעִי) וְאֶת כָּל
 אֲשֶׁר לִי.

הַרְחֵמֵן, הוּא יִבְרַךְ—אֶת (אָבִי מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת
 (אִמִּי מוֹרְתִי) בְּעֵלַת הַבַּיִת הַזֶּה, אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זְרַעָם
 וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם—אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ. כָּמוֹ
 שְׁנֵתְבָרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מְכַל כָּל, כֵּן
 יִבְרַךְ אוֹתָנוּ, כְּלָנוּ יַחַד, בְּבָרְכָה שְׁלֵמָה, וְנֹאמַר אָמֵן.

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ (עָלֵיהֶם וְ) עָלֵינוּ זְכוֹת, שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת
 שְׁלוֹם. וְנִשְׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ, וַיְצַדֵּק מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִמְצָא
 חַן וְשִׂכָּל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם.

May the Merciful One reign over us forever and ever.

May the Merciful One be worshiped in heaven and on earth.

May the Merciful One be praised for countless generations; may he be glorified in us forever and ever; may he be honored in us to all eternity.

May the Merciful One grant us a respectable livelihood.

May the Merciful One break the yoke from our neck; may he lead us securely into our land.

May the Merciful One send abundant blessings into this house and upon this table at which we have eaten.

May the Merciful One send us Elijah the prophet — of blessed memory — to bring us the good tidings of deliverance and comfort.

Variations suitable to different occasions:

May the Merciful One bless me, (my wife, my children) and all that is mine.

May the Merciful One bless (my dear father) the master of this house and (my dear mother) the mistress of this house, their entire family and all that is theirs.

May he bless us and all that is ours; may he bless us all alike with a perfect blessing even as our forefathers Abraham, Isaac and Jacob were blessed in every way; and let us say, Amen.

May they in heaven plead for all of us that we may have enduring peace. May we receive gifts from the Lord, justice from our saving God; may we be in the good graces of God and men.

On Sabbath:

הַרְחֵמֵן, הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
הָעוֹלָמִים.)

הַרְחֵמֵן, הוּא יִנְחִילֵנוּ יוֹם שְׁפָלוֹ טוֹב.
הַרְחֵמֵן, הוּא יִזְכְּנוּ לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.
מַגְדוֹל יִשׁוּעוֹת מִלְּפִי וְעֹשֶׂה חֶסֶד לְמַשִּׁיחוֹ, לְדָוָד וּלְזֶרְעוֹ עַד
עוֹלָם. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בְּמַרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאָמְרוּ אָמֵן.

יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדוֹשׁוֹ, כִּי אֵין מַחְסוֹר לְיִרְאָיו, כְּפִירִים רָשׁוּ
וְרָעִבוּ, וְדָרְשׁוּ יְיָ לֹא יַחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לְיְיָ כִּי טוֹב, כִּי
לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ. פּוֹתַח אֶת יְדָהּ, וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. בְּרוּךְ
הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְיָ, וְהָיָה יְיָ מְבֹטָחוֹ. נֶעַר הָיִיתִי גַם
זְקֵנִתִי, וְלֹא רָאִיתִי צָדִיק נִפְעֵז, וְזֶרְעוֹ מִבְּקֶשׁ-לֶחֶם. יְיָ עֲזֹ
לְעַמּוֹ יִתֵּן: יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

Over the third cup of wine:

בְּרוּךְ אַתָּה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

The door is opened:

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ, וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ. כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב, וְאֶת נוֹהוֹ הַשָּׁמַיִם. שִׁפְךָ-
עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ, וַחֲרוֹן אַפֶּיךָ יִשְׁיֵגֵם. תְּרִדֶךָ בְּאֶף וְתִשְׁמַדֵּם
מִתַּחַת שָׁמַיִם יְיָ.

On Sabbath:

(May the Merciful One grant us the day which will be all Sabbath and rest in life everlasting.)

May the Merciful One grant us the day of unmixed happiness.

May the Merciful One grant us life in the days of the Messiah and in the world to come.

He gives great victories to his chosen king, and shows kindness to his anointed prince, to David and his dynasty forever.

He who creates peace in his celestial heights, may he create peace for us and for all Israel; and say, Amen.

Revere the Lord, you his holy ones; those who revere him suffer no want. Lions may be famishing and starving, but those who seek the Lord are not in want of any good thing. Give thanks to the Lord, for he is good; his mercy endures forever. Thou openest thy hand and satisfest every living thing with favor. Blessed is the man who trusts in the Lord, ever relying on the Lord. I have been young and now I am old, but never have I seen the righteous man forsaken, nor his children begging bread. The Lord will give strength to his people; the Lord will bless his people with peace.

Over the third cup of wine:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the fruit of the vine.

The door is opened:

Pour out thy wrath upon the nations that do not acknowledge thee, upon realms that do not invoke thy name. For they have devoured Jacob and laid waste his habitation. Pursue them in anger, destroy them from under the heavens-of the Lord.

Over the fourth cup of wine:

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

After the fourth cup:

בְּרוּךְ אַתָּה, יי אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן,
וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה שְׂרָצִית
וְהַנְחֵלֶת לְאַבוֹתֵינוּ לֶאֱכֹל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׂבֵּעַ מִטוֹבָהּ. רַחֵם-נָא,
יי אֱלֹהֵינוּ, עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, וְעַל צִיּוֹן
מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מִזְבִּיחְךָ וְעַל הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר
הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְיָמֵינוּ, וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ,
וְנֹאכַל מִפְּרִיָּהּ וְנִשְׂבַּע מִטוֹבָהּ, וְנִבְרַכְךָ עָלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ
וּבְטַהֲרָהּ. (רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְיוֹם הַשְּׂבִיטָה הַזֶּה, וְ) שִׁמְחָנוּ בְיוֹם
חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה, יי, טוֹב וּמְטִיב לְכֹל, וְנוֹדֶה לְךָ עַל
הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן. בְּרוּךְ אַתָּה, יי, עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן.

נְרָצָה

חֲסֵל סְדוּר פָּסַח כְּהִלְכָתוֹ,
כְּכֹל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ;
כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ,
כִּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה,
קוֹמֵם קָהֵל עֵדֶת מִי מְנָה;
בְּקָרוֹב נִהַל נְטֵעֵי כֶּנֶה,
פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה.

לְשֵׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

Over the fourth cup of wine:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, who createst the fruit of the vine.

After the fourth cup:

Blessed art thou, Lord our God, King of the universe, for the fruit of the vine and produce of the field, for the lovely and spacious land which thou didst grant to our fathers as a heritage to eat of its fruit and enjoy its good gifts. Have mercy, Lord our God, on Israel thy people, on Jerusalem thy city, on Zion the abode of thy majesty, on thy altar and thy shrine. Rebuild the holy city of Jerusalem speedily in our days. Bring us there and gladden us with the restoration of our land; may we eat of its fruit and enjoy its good gifts; may we bless thee for it in holiness and purity. (Be pleased to strengthen us on this Sabbath day and) grant us joy on this Festival of Unleavened Bread. For thou, O Lord, art good and beneficent to all; we thank thee for the land and the fruit of the vine. Blessed art thou, O Lord, for the land and the fruit of the vine.

CLOSING PRAYER

The Seder now ends according to rule,
Complete in all detail, custom and law.

Just as we were favored to arrange it,
So may we be granted to perform it.

O Pure One who art in the heights above,
Make us a countless people once again.

Speedily guide thou Israel redeemed,
To the land of Zion with joyful song.

NEXT YEAR IN JERUSALEM

אָחַד מִי יוֹדֵעַ אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ:
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ:
שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית,
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ:
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית,
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ, אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ:
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית,
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

חֲמֵשָׁה מִי יוֹדֵעַ, חֲמֵשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ:
חֲמֵשָׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית,
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ:
שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמֵשָׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לְחוֹת הַבְּרִית,
אָחַד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

EHAD MI YODEA

Who knows *one*? I know *one*!
One is our God in heaven and earth.

Who knows *two*? I know *two*!
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *three*? I know *three*!
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *four*? I know *four*!
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *five*? I know *five*!
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *six*? I know *six*!
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

שְׁבַעַה מִי יוֹדַע, שְׁבַעַה אֲנִי יוֹדַע:
שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה,
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁמֹנָה מִי יוֹדַע, שְׁמֹנָה אֲנִי יוֹדַע:
שְׁמֹנָה יָמֵי מִלָּה, שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא,
שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

תְּשַׁעָה מִי יוֹדַע, תְּשַׁעָה אֲנִי יוֹדַע:
תְּשַׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמֹנָה יָמֵי מִלָּה,
שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא, שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה,
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדַע, עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדַע:
עֶשְׂרֵה דְבָרֵיָא, תְּשַׁעָה יְרַחֵי לְדָה,
שְׁמֹנָה יָמֵי מִלָּה, שְׁבַעַה יָמֵי שַׁבָּתָא,
שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

Who knows *seven*? I know *seven*!
Seven are the days of the week;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel
Three are the fathers of Israel
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *eight*? I know *eight*!
Eight are the days to *brith milah*;
Seven are the days of the week;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *nine*? I know *nine*!
Nine are the months to childbirth;
Eight are the days to *brith milah*;
Seven are the days of the week
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *ten*? I know *ten*!
Ten are the divine commandments;
Nine are the months to childbirth;
Eight are the days to *brith milah*;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

אֶחָד עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ, אֶחָד עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ:
אֶחָד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵ, עֲשָׂרָה דְּבָרֵי־אֵ,
תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמֹנֶה יָמֵי מִלָּה,
שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה,
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ:
שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבַטֵי־אֵ, אֶחָד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵ,
עֲשָׂרָה דְּבָרֵי־אֵ, תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה,
שְׁמֹנֶה יָמֵי מִלָּה, שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא,
שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה, חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ:
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר מַדְיָא, שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבַטֵי־אֵ,
אֶחָד עָשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵ, עֲשָׂרָה דְּבָרֵי־אֵ,
תְּשַׁעַה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמֹנֶה יָמֵי מִלָּה,
שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מְשֻׁנָּה,
חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת,
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לְחוֹת הַבְּרִית,
אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

Who knows *eleven*? I know *eleven*!
Eleven are the stars in Joseph's dream;
Ten are the divine commandments;
Nine are the months to childbirth;
Eight are the days to *brith milah*;
Seven are the days of the week;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth;

Who knows *twelve*? I know *twelve*!
Twelve are the tribes of Israel;
Eleven are the stars in Joseph's dream;
Ten are the divine commandments;
Nine are the months to childbirth;
Eight are the days to *brith milah*;
Seven are the days of the week;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

Who knows *thirteen*? I know *thirteen*!
Thirteen are the divine qualities;
Twelve are the tribes of Israel;
Eleven are the stars in Joseph's dream;
Ten are the divine commandments;
Nine are the months of childbirth;
Eight are the days to *brith milah*;
Seven are the days of the week;
Six are the parts of the Mishnah;
Five are the books of the Torah;
Four are the mothers of Israel;
Three are the fathers of Israel;
Two are the tablets of the covenant;
One is our God in heaven and earth.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא, וְאַכֵּל לְגְדִיָּא,
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא כִּלְבָּא וְנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא,
דְּאַכֵּל לְגְדִיָּא, דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא חוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא,
דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכֵּל לְגְדִיָּא,
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא נוֹרָא, וְשַׂרְף לְחוּטְרָא,
דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא,
דְּאַכֵּל לְגְדִיָּא, דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא וְכָבָה לְנוֹרָא,
דְּשַׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא,
דְּנִשְׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכֵּל לְגְדִיָּא,
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָי;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

HAD GADYA

One kid, one kid
Father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The cat came and ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The dog came and bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The stick came and beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The fire came and burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The water came and quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

וְאַתָּא תּוֹרָא וְשַׁתָּה לְמִיָּא,
דְּכַבָּה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא,
דְּהִפָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא,
דְּאָכַל לְגַדְיָא, דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַשּׁוּחֵט וְשַׁחַט לְתוֹרָא,
דְּשַׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַבָּה לְנוֹרָא,
דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְפָּא,
דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאָכַל לְגַדְיָא,
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ;

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.
וְאַתָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת, וְשַׁחַט לְשׁוּחֵט,
דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשַׁתָּה לְמִיָּא,
דְּכַבָּה לְנוֹרָא, דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא,
דְּהִפָּה לְכַלְפָּא, דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא,
דְּאָכַל לְגַדְיָא, דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמְלֵאךְ הַמּוֹת,
דְּשַׁחַט לְשׁוּחֵט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא,
דְּשַׁתָּה לְמִיָּא, דְּכַבָּה לְנוֹרָא,
דְּשַׁרְף לְחוּטְרָא, דְּהִפָּה לְכַלְפָּא,
דְּנִשֵּׁף לְשׁוּנְרָא, דְּאָכַל לְגַדְיָא,
דְּזַבֵּן אַבָּא בְּתַרֵּי זַוְיָ;
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

The ox came and drank the water
That quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The butcher came and killed the ox
That drank the water
That quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The angel of death came
And slew the butcher

That killed the ox That drank the water
That quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

The Holy One, blessed be he,
Came and slew the angel of death
That slew the butcher
That killed the ox
That drank the water
That quenched the fire
That burned the stick
That beat the dog
That bit the cat
That ate the kid
That father bought for two zuzim;
One kid, one kid.

